

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ È È **κατά ΕΛΛΑΔΑΣ**

(Προσφυγή αριθ. 11800/02)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

14 Οκτωβρίου 2004

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

-Ακριβές αντίγραφο.

Στρασβούργο, 14.10.2004

(υπογραφή) S. QUESADA – Αναπληρωτής Γραμματέας Τμήματος

Στην υπόθεση È È κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε δικαστικό συμβούλιο αποτελούμενο από τους:

Κύριο P. LORENZEN, *πρόεδρο,*

Κύριο Κ.Λ. POZAKH,

Κύριο G. BONELLO,

Κυρία F. TULKENS,

Κυρία N. VAJIC,

Κυρία E. STEINER,

Κύριο Κ. HAJIYEV, *δικαστές,*

και τον κύριο S. NIELSEN, *γραμματέα τμήματος.*

Αφού διασκέφθηκε σε δικαστικό συμβούλιο στις 23 Σεπτεμβρίου 2004,

Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 11800/02) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας, ένας υπήκοος της οποίας, ο κύριος È È («ο προσφεύγων»), προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 22 Δεκεμβρίου 2000 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Η προσφεύγουσα εκπροσωπείται από τον κύριο Σ. Αλφαντάκη, δικηγόρο του Δικηγορικού Συλλόγου της Αθήνας. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κύριο Μ. Απεσσό, σύμβουλο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και κυρία Σ. Τρέκλη, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 13 Απριλίου 2003, το πρώτο τμήμα κήρυξε την προσφυγή εν μέρει απαράδεκτη και αποφάσισε να κοινοποιήσει την αίτηση που έλκεται από την διάρκεια της διαδικασίας στην Κυβέρνηση. Επικαλούμενο τις διατάξεις του άρθρου 29 § 3, αποφάσισε να εξεταστούν ταυτόχρονα το παραδεκτό και το βάσιμο της υπόθεσης.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

4. Στις 19 Ιουνίου 1993, ο προσφεύγων, ο οποίος κρίθηκε ύποπτος ως ηθικός αυτουργός για πολλές απάτες και πλαστογραφίες που διαπράχθηκαν σε βάρος της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, συνελήφθη και τέθηκε υπό προσωρινή κράτηση.

5. Από τις 19 έως τις 23 Ιουνίου 1993, ο προσφεύγων κρατήθηκε στο αστυνομικό τμήμα της Βούλας.

6. Η ανάκριση άρχισε στις 12 Ιουλίου 1993 και περατώθηκε στις 28 Μαρτίου 1994.

7. Στις 8 Ιουνίου 1994, το Συμβούλιο Εφετών παρέπεμψε τον προσφεύγοντα και άλλα έξι άτομα στο ακροατήριο του Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών (βούλευμα αριθ. 1439/1994).

8. Στις 17 Ιουνίου 1994, ο προσφεύγων άσκησε αναίρεση κατά του βουλεύματος αυτού, αλλά το Συμβούλιο του Αρείου Πάγου απέρριψε την αίτηση.

9. Στις 30 Μαΐου 1997, μετά από πέντε αναβολές, το Τριμελές Εφετείο Κακουργημάτων καταδίκασε τον προσφεύγοντα σε δεκατρία χρόνια κάθειρξη (απόφαση αριθ. 1752/1997). Σε μία μη προσδιοριζόμενη ημερομηνία, ο προσφεύγων άσκησε έφεση κατά της απόφασης αυτής.

10. Στις 18 Δεκεμβρίου 1998, το Πενταμελές Εφετείο Κακουργημάτων επικύρωσε την καταδίκη του προσφεύγοντος και του επέβαλε ποινή κάθειρξης δεκαπέντε ετών, από την οποία αφαίρεσε τον χρόνο της προφυλάκισης (απόφαση αριθ. 1587/1998).

11. Την 1^η Ιουλίου 1999, ο προσφεύγων άσκησε αναίρεση.

12. Στις 22 Ιουνίου 2000, ο Αρειος Πάγος απέρριψε την αίτηση του προσφεύγοντος (απόφαση αριθ. 1155/2000).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

13. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η διάρκεια της διαδικασίας παραβίασε την αρχή της «λογικής προθεσμίας», όπως αυτή προβλέπεται από το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης που έχει ως εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή (...) εντός λογικής προθεσμίας, υπό δικαστηρίου (...) το οποίον θα αποφασίση (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...)»

14. Η εξεταστέα περίοδος άρχισε στις 19 Ιουνίου 1993, με την σύλληψη και την προσωρινή θέση υπό κράτηση του προσφεύγοντος και τελείωσε στις 22 Ιουνίου 2000, με την απόφαση του Αρείου Πάγου. Η επίδικη διαδικασία διήρκεσε επομένως επτά χρόνια και τρεις ημέρες για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας.

A. Επί του παραδεκτού

15. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η προσφυγή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης. Το Δικαστήριο σημειώνει εξάλλου ότι αυτή δεν προσκρούει σε κανένα λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

16. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η υπόθεση δεν ήταν περίπλοκη. Σημειώνει στη συνέχεια ότι καμία από τις αναβολές της δίκης ενώπιον του Τριμελούς Εφετείου Κακουρημάτων δεν ήταν καταλογιστέα σε αυτόν.

17. Η Κυβέρνηση επικαλείται καταρχήν την πολυπλοκότητα της υπόθεσης. Υπογραμμίζει ότι η ανάκριση αναφερόταν σε πολλά αδικήματα με πολλά εμπλεκόμενα πρόσωπα και με πολλά πραγματικά και νομικά ζητήματα. Η Κυβέρνηση προσθέτει στη συνέχεια ότι τα επιληφθέντα δικαστήρια επέδειξαν ιδιαίτερη επιμέλεια κατά την εξέταση της υπόθεσης. Αντιθέτως, ισχυρίζεται ότι οι καθυστερήσεις στη διαδικασία είναι καταλογιστέες είτε στον προσφεύγοντα είτε στους συγκατηγορούμενούς του, μετά από πολλές αιτήσεις αναβολής των δικασίμων. Τέλος, η Κυβέρνηση αναφέρεται στο υπερφορτωμένο πινάκιο του Αρείου Πάγου.

18. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας πρέπει να εκτιμάται ειδικότερα λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων της πολυπλοκότητας της υπόθεσης, της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος και αυτής των αρμοδίων αρχών και του αντικείμενου της διαφοράς για τον ενδιαφερόμενο (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, την απόφαση *Pélissier et Sassi κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 25444/94, § 67, CEDH 1999-II).

19. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει ότι το αντικείμενο της υπόθεσης δεν ήταν ιδιαίτερα περίπλοκο. Όλες οι κατηγορίες ήταν συναφείς και αναφέρονταν στα ίδια πραγματικά περιστατικά. Επιπλέον, ο αριθμός των συγκατηγορουμένων του προσφεύγοντος δεν ήταν ιδιαίτερα μεγάλος για υπόθεση σχετιζόμενη με οικονομικά αδικήματα. Εξάλλου, ο προσφεύγων επέδειξε επιμέλεια σε γενικές γραμμές κατά την διεξαγωγή της υπόθεσης.

20. Σε ό,τι αφορά την συμπεριφορά των αρμοδίων αρχών, το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων συνελήφθη στις 19 Ιουνίου 1993 και καταδικάστηκε από το Τριμελές Εφετείο Κακουρημάτων στις

30 Μαΐου 1997, ήτοι παρήλθε ένα διάστημα τριών ετών, έντεκα μηνών και έντεκα ημερών. Η δικάσιμος αναβλήθηκε αυτεπαγγέλτως πέντε φορές. Αν και οι αναβολές αυτές ήταν κατά κύριο λόγο αποτέλεσμα κωλυμάτων των δικηγόρων των συγκατηγορουμένων του προσφεύγοντος να παραστούν ενώπιον του δικαστηρίου, το Δικαστήριο σημειώνει ότι το Τριμελές Εφετείο Κακουργημάτων θα μπορούσε να ορίσει αυτεπαγγέλτως συνήγορο από την στιγμή που η εξέλιξη της υπόθεσης παρουσίαζε ήδη σημαντική καθυστέρηση. Επιπλέον, αν και το Τριμελές Εφετείο Κακουργημάτων όρισε τις δικασίμους σε ημερομηνίες αρκετά κοντινές, πρέπει να σημειωθεί ότι στο σύνολο υπήρξε σημαντική καθυστέρηση. Τέλος, στο μέτρο που η Κυβέρνηση επιχειρηματολόγησε σχετικά με την υπερφόρτωση του πινακίου του Αρείου Πάγου, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι κατά πάγια νομολογία η χρόνια υπερφόρτωση του πινακίου ενός δικαστηρίου δεν συνιστά έγκυρη δικαιολογία και, επομένως, τα συμβαλλόμενα Κράτη έχουν την ευθύνη να οργανώσουν το δικαστικό σύστημά τους κατά τρόπο ώστε να μπορούν τα δικαστήριά τους να εγγυηθούν σε όλους το δικαίωμα να δικαστούν μέσα σε λογική προθεσμία (*Richart-Luna κατά Γαλλίας*, no. 48566/99, § 47, 8 Απριλίου 2003 και, τελευταία, *Signe κατά Γαλλίας*, no. 55875/00, § 37, 14 Οκτωβρίου 2003).

21. Ενόψει της νομολογίας του επί του ζητήματος και λαμβανομένων υπόψη των προηγουμένων σκέψεων, το Δικαστήριο συμπεραίνει επομένως ότι η υπόθεση του προσφεύγοντος δεν δικάστηκε μέσα σε «λογική προθεσμία».

Κατά συνέπεια, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

22. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

23. Ο προσφεύγων ζητεί 60.000 ευρώ για την ηθική βλάβη και την ταλαιπωρία που προκλήθηκαν από την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας.

24. Η Κυβέρνηση εκτιμά ότι η διαπίστωση της παραβίασης θα αποτελούσε αφ'εαυτής επαρκή δίκαιη ικανοποίηση.

25. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι ο προσφεύγων υπέστη μία ηθική βλάβη που δεν αντισταθμίζεται επαρκώς από την διαπίστωση της παραβίασης της Σύμβασης. Λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας του επί του ζητήματος και αποφαινόμενο κατά δίκαιη κρίση σύμφωνα με το άρθρο 41, αποφασίζει να επιδικάσει στον προσφεύγοντα 3.000 ευρώ για την αιτία αυτή.

B. Εξοδα και δικαστική δαπάνη

26. Ο προσφεύγων ζητεί επίσης 10.000 ευρώ για τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου. Δεν προσκομίζει κανένα τιμολόγιο ή σημείωμα αμοιβών.

27. Η Κυβέρνηση δεν αποφαίνεται.

28. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων δεν προσκομίζει κανένα σημείωμα αμοιβών σχετικό με την διαδικασία ενώπιόν του. Εν τούτοις, παραμένει γεγονός ότι για την ετοιμασία της παρούσας υπόθεσης, η προσφεύγουσα υποβλήθηκε σε ορισμένα έξοδα (*Dikme κατά Τουρκίας*, no. 20869/92, § 126, CEDH 2000-VIII). Οθεν, αποφαινόμενο κατά δίκαιη κρίση, το Δικαστήριο επιδικάζει στην

προσφεύγουσα 1.000 ευρώ για έξοδα και δικαστική δαπάνη που σχετίζονται με την διαδικασία ενώπιόν του.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

29. Το Δικαστήριο κρίνει προσήκον να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή.
2. *Αποφαίνεται ότι* υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.
3. *Αποφαίνεται ότι*
 - α) το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει στον προσφεύγοντα, μέσα σε τρεις μήνες από την ημέρα κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, τα ακόλουθα ποσά:
 - i. 3.000 (δύο χιλιάδες) ευρώ για την ηθική βλάβη,
 - ii. 1.000 (χίλια) ευρώ για έξοδα και δικαστική δαπάνη,
 - iii. οποιοδήποτε ποσό που μπορεί να οφείλεται για φόρους επί των πιο πάνω ποσών.
 - β) από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, το ποσό αυτό θα προσαυξηθεί με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.
4. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης αποζημίωσης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε
εγγράφως στις 14 Οκτωβρίου 2004 κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2
και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)

Søren NIELSEN

Γραμματέας

(υπογραφή)

Peer LORENZEN

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου
εγγράφου από τα γαλλικά.

Αθήνα, 5 Νοεμβρίου 2004

Ο μεταφραστής

Αλέξανδρος Πετρουτσόπουλος

